

UCHWAŁA NR X/69/2019
RADY POWIATU WAŁBRZYSKIEGO

z dnia 16 grudnia 2019 r.

w sprawie przyjęcia Programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Wałbrzyskim na lata 2020 - 2024

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 marca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U z 2019 r., poz. 511 z późn. zm.), w zw. z art. 6 ust. 4 pkt 2 oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 z późn. zm.) oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 - 2020 ustanowionego Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku (M.P. z 2014 r., poz. 445) **Rada Powiatu Wałbrzyskiego uchwala, co następuje :**

§ 1. Przyjmuje się „Program oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Wałbrzyskim na lata 2020 – 2024” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Wałbrzyskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.

Przewodnicząca Rady Powiatu
Wałbrzyskiego

Sylwestra Wawrzyniak

Program oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Wałbrzyskim na lata 2020 – 2024

Wprowadzenie

Pojęcie przemocy w rodzinie zostało zdefiniowane w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r. jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub wspólnie gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie obejmuje działania skierowane zarówno do osób krzywdzonych, jak i do osób stosujących przemoc w rodzinie. Skuteczność działań podejmowanych wobec rodziny, w której istnieje przemoc zależy w głównej mierze od wieloaspektowości i kompleksowości udzielanej pomocy.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu realizując założenia wskazane w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 oraz Powiatowym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Wałbrzyskim opracowało „Powiatowy program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2020-2024”, zwany dalej Programem.

Powyższy program jest rozszerzeniem oferty oddziaływań skierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Wykaz aktów prawnych

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015, poz. 1390);
2. ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. z 2019 poz. 1507 z późn. zm.)
3. uchwałę nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. 2014, poz. 445);
4. ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie Województwo Dolnośląskie.

Cele program i ich adresaci

Działania psychologiczno-terapeutyczne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie prowadzone są w celu zmiany wzorców zachowań.

Cele Programu to:

- rozwój emocjonalny,
- rozwój zachowań prospołecznych,
- działania przeciwstawiające się agresji oraz innym zagrożeniom.

Oddziaływania w ramach Programu są kierowane do:

- dorosłych osób (kobiet i mężczyzn), które stosują przemoc w rodzinie,
- zgłaszające się samodzielnie lub kierowane przez podmioty i instytucje,
- ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie (nieobowiązkowo).

Uczestnictwa w programie odmawia się:

- osobom z poważnymi zaburzeniami emocjonalnymi,
- chorym psychicznie,
- osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków z wyłączeniem osób, które przeszły lub są w trakcie podstawowego cyklu terapii uzależnień.

Nabór uczestników

Przyjęcie do Programu jest poprzedzone spotkaniem kwalifikacyjnym, które obejmuje działania diagnostyczne. Warunkiem przyjęcia jest podpisanie kontraktu, w którym uczestnik zaakceptuje w całości reguły uczestnictwa w Programie i zobowiąże się do poszanowania zasad współżycia społecznego oraz rozpocznie udział w spotkaniach indywidualnych.

Program swoim zasięgiem obejmuje w pierwszej kolejności osoby z terenu Powiatu Wałbrzyskiego, niezależnie od statusu materialnego.

Na czas uczestnictwa w Programie uczestnicy powinni zobowiązać się do przestrzegania następujących reguł uczestnictwa:

1. zadeklarować swój udział w Programie i uczestnictwo w zajęciach,
2. informować o planowanych nieobecnościach,
3. nie stosować przemocy w kontaktach z członkami rodziny,
4. poszanować zasady współżycia społecznego,
5. wyrazić zgodę na badanie ewaluacyjne na zakończenie Programu i badania monitorujące w trakcie trwania Programu oraz po jego zakończeniu przez 3 lata.

Nie zastosowanie się do wyżej wymienionych reguł, w tym brak wcześniejszej informacji o nieobecnościach, może spowodować wykluczenie osoby z uczestnictwa w Programie.

Uczestnicy Programu podpisując kontrakt zobowiązują się do przestrzegania zasad, w nim zawartych.

Metody i formy

Program psychologiczno-terapeutyczny polega na prowadzeniu spotkań w formie działań psychologicznych i/lub terapeutycznych, ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego odbywać się będzie w formie sesji grupowych i indywidualnych w oparciu o metody Duluth oraz podejścia skoncentrowanego na rozwiązaniu TSR/BSFT. Przed przystąpieniem do sesji grupowych konieczne będzie odbycie przez każdego uczestnika, sesji indywidualnych (od 1 do 2 godzin), które będą miały charakter kwalifikacyjny do programu. Łączny czas Programu winien obejmować minimum 1-2 godziny spotkań indywidualnych dla każdego uczestnika oraz minimum 10 -ciu, trzy - cztero godzinnych spotkań grupowych.

Odziaływania będą prowadzone przez osoby, które posiadają uprawnienia do prowadzenia i mają udokumentowane doświadczenie w pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Prowadzenie grupy przez parę mężczyzn i kobiet może stać się dla uczestników modelowym przykładem komunikacji partnerskiej. Wskazane jest, aby trenerzy prowadzący program, dla zachowania wysokich standardów pracy, systematycznie uczestniczyli w superwizjach.

Treści programowe

Harmonogram spotkań odbywających się w ramach Programu: – 1 - 2 spotkanie/nia indywidualne, 10 spotkań grupowych oraz sesję kończąca Program czyli podsumowaniu uczestnictwa oraz stworzenie indywidualnego planu bezpieczeństwa..

Sesja indywidualna do Programu obejmuje: zapoznanie uczestnika z Programem, diagnozę, oraz podpisanie kontraktu.

Tematyka spotkań grupowych

1. Trening kompetencji społecznych.
2. Formy, oblicza i rodzaje przemocy oraz przełamywanie stereotypów / mitów / przekonań dotyczących płci i pełnionych ról społecznych.
3. Radzenie sobie z trudnymi uczuciami, budowanie poczucia bezpieczeństwa.
4. Szczerość, odpowiedzialność, szacunek – Wyznaczanie granic w relacjach rodzinnych i międzyludzkich.
5. Jak radzić sobie ze złością w sposób konstruktywny ?
6. Podstawy komunikacji. Język Marshala.
7. Porozumienie bez przemocy wg: Marshala (żyrafa i szakal).
8. Nadużycie emocjonalne i seksualne dzieci.
9. Tolerancja i szacunek wobec partnera i członków rodziny.
10. Sesja kończąca Program - podsumowanie uczestnictwa oraz stworzenie indywidualnego planu bezpieczeństwa.

Monitoring i ewaluacja

Na zakończenie Programu będzie przeprowadzone badanie ewaluacyjne uczestników, dotyczącym przebiegu jak i efektów powyższych oddziaływań. Przebieg i efekty Programu psychologiczno-terapeutycznego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie objęte będą badaniami monitorującymi w trakcie trwania Programu oraz po jego zakończeniu przez 3 lata.

Metody ewaluacji i monitoringu:

1. ankieta,
2. obserwacja,

3. rozmowa,
4. wywiad

Ewaluacja jest przeprowadzana na etapie wstępnym, w trakcie realizacji oraz po zakończeniu Programu poprzez wypełnienie ankiety ewaluacyjnej. Kryteria ewaluacyjne obejmują m.in. zgodność zawartości merytorycznej Programu z założonymi celami, osiągnięcie założonych celów, oczekiwań uczestników, efektywność Programu.

Wskaźniki oceny Programu:

1. liczba osób, które rozpoczęły Program:
  - a) z własnej woli,
  - b) w związku z wszczęciem procedury „Niebieskiej „Karty”,
  - c) z innych powodów,
2. liczba osób, które ukończyły Program.

Monitoring sytuacji w rodzinie sprawcy przemocy, prowadzony jest na podstawie jego pisemnej zgody. Uzyskuje ją podmiot kierujący uczestnika do Programu na etapie kwalifikacji do uczestnictwa bądź podmiot realizujący Program.

Badanie skuteczności programów psychologiczno-terapeutycznych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie następuje poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ich ukończeniu.

Monitoring prowadzi podmiot realizujący Program poprzez:

- bezpośredni kontakt z uczestnikiem Programu,
- kontakt z pracownikami socjalnymi i Policją w celu uzyskania informacji na temat ewentualnych zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie,
- kontakt z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wymiana informacji z kuratorem na temat osoby biorącej udział w Programie.

Wskaźnik skuteczności Programu to liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, które po ukończeniu Programu powróciły do zachowań przemocowych w rodzinie.

Z przeprowadzonej ewaluacji będzie sporządzony raport ewaluacyjny.

Raport zawiera:

- a) opis działań,
- a) zastosowaną procedurę ewaluacyjną,
- b) informację o liczbie uczestników programu, którzy rozpoczęli i ukończyli uczestnictwo w Programie,
- c) efektywność na podstawie ankiety ewaluacyjnej,
- d) wnioski.

Wnioski z działań monitorujących i ewaluacyjnych będą wykorzystane do doskonalenia metod programu psychologiczno-terapeutycznego realizowanych w kolejnych latach.

Działania ewaluacyjne oraz monitorujące będą dokumentowane w formie pisemnej.

Przewidywane efekty

Zakłada się, iż program psychologiczno-terapeutyczny doprowadzi do zmiany wzorców zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. A wobec osób, które wcześniej ukończyły program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych doprowadzi do utrwalenia zmian postaw i zachowań nabytych w ich trakcie.

Przewidywane efekty realizacji Programu:

1. minimum 1 edycja w ciągu każdego roku kalendarzowego,
2. 2-10 osób uczestniczących w każdej edycji,
3. 30 % uczestników w związku z wszczęciem procedury „Niebieskiej „Karty”,
4. 30 % uczestników kończących Program,

5. 10 % z liczby osób, które ukończyły Program nie powrócą do zachowań przemocowych w rodzinie w ciągu 3 lat od zakończenia Programu,

Finansowanie programu

Środki na realizację Programu psychologiczno-terapeutycznego zapewnia budżet Państwa. Wojewoda Dolnośląski przekazuje jednostce samorządu terytorialnego realizującej ww. Program środki finansowe na realizację zadania w danym roku kalendarzowym.

Działania w ramach Programu mogą być również współfinansowane ze środków organizacji pozarządowych lub pozyskiwanych z innych źródeł.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zapisy ustawy wzmacniają działanie administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podniesienia świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy. Jedną z form oddziaływań skierowaną do osób stosujących przemoc jest program psychologiczno – terapeutyczny, który może służyć m.in.; utrwaleniu, zmiany osiągniętej w wyniku udziału w oddziaływaniach korekcyjno- edukacyjnych. Uczestnicy programu podczas spotkań będą mieli możliwość rozwijać, utrzymywać zmianę zachowań, pogłębić samoświadomość oraz poznać nowe formy zachowań prospołecznych. „„Program oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Wałbrzyskim na lata 2020 – 2024” stanowi uzupełnienie „Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w Powiecie Wałbrzyskim na lata 2019-2021”, stąd też będzie on realizowany w odniesieniu do tych osób stosujących przemoc, u których zostanie wykazana przez specjalistów konieczność realizacji pogłębionych działań terapeutycznych lub psychologicznych, a uczestnictwo w programie korekcyjnoedukacyjnym okazało się niewystarczającą formą oddziaływań. Adresatami oddziaływań będą osoby, które wyrażą gotowość do osobistej, pogłębionej pracy psychologiczno-terapeutycznej w obszarze zmiany postaw i zachowań w relacjach z bliskimi. Program został przygotowany w oparciu o zalecenia dotyczące opracowania i realizacji programów psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zgodnie z zapisami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 ustanowionego Uchwałą nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 roku (M.P. z 2014 r., poz. 445).